

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	22.11.2021
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 12.11.2021, 12

Kollektiivlepingu seadus

Vastu võetud 14.04.1993

[RT I 1993, 20, 353](#)

jõustumine 16.05.1993

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
16.06.1999	RT I 1999, 60, 616	26.07.1999
14.06.2000	RT I 2000, 57, 372	23.07.2000
12.12.2001	RT I 2001, 102, 670	10.01.2002
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
17.12.2008	RT I 2009, 5, 35	01.07.2009
14.03.2012	RT I, 29.03.2012, 2	01.05.2012
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused alates 2014. aasta 1. juulil jõus olevast redaktsioonist.
12.04.2017	RT I, 28.04.2017, 1	08.05.2017
30.05.2018	RT I, 12.06.2018, 3	01.01.2019, osaliselt 22.06.2018
27.10.2021	RT I, 12.11.2021, 2	22.11.2021

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse ülesanne

Käesolev seadus määrab kindlaks kollektiivlepingu sõlmimise ja täitmise õiguslikud alused.

§ 2. Üldpõhimõtted

(1) Kollektiivleping on vabatahtlik kokkulepe töötajate või töötajate ühingu või liidu ja tööandja või tööandjate ühingu või liidu, samuti riigiasutuste või kohalike omavalitsuste vahel, mis reguleerib tööandjate ja töötajate vahelisi töösuhteid.

(2) Tööandjate ühing või liit ühendab teatud tegevusharu või muul alusel juriidilisi ja füüsilisi isikuid, kes on tööandjad töölepingu seaduse tähenduses, ning kaitseb ja esindab oma liikmete huve töösuhetes.

(3) Töötajate ühing või liit ühendab töötajaid tegevusharude, ettevõtete, asutuste, muude organisatsioonide või kutsealade (ametite) järgi ja vastavalt põhikirjale kaitseb ja esindab neid töösuhetes.

§ 3. Kollektiivlepingu pooled

(1) Kollektiivleping võib olla kahe- või kolmepoolne.

(2) Kollektiivleping sõlmitakse:

1) tööandja ja töötajate ühingu, liidu või volitatud esindaja vahel;

2) tööandjate ühingu või liidu ja töötajate ühingu või liidu vahel;

2¹) omavalitsusüksuste liidu ning töötajate ja teenistujate ühingu või liidu vahel;

3) tööandjate keskliidu ja töötajate keskliidu vahel;
4) töötajate ühingu keskliidu, tööandjate keskliidu ja Vabariigi Valitsuse vahel, samuti töötajate ühingu paikkondlike liitude, tööandjate liidu ja kohalike omavalitsuste vahel.

(3) Ettevõttes, asutuses ja muus organisatsioonis sõlmib kollektiivlepinguid töötajate ühing. Kui ettevõttes, asutuses või muus organisatsioonis ei esinda töötajaid ametiühing, sõlmib kollektiivlepingu töötajate volitatud esindaja.

(4) Valitsusasutuses, valitsusasutuse hallatavas riigiasutuses või riigi ametiasutuses võib tööandjana sõlmida kollektiivlepingu asutuse juht. Asutuse juht vastutab kollektiivlepinguga võetud kohustuste vastavuse eest riigieelarvele.

(5) Kohaliku omavalitsuse ametiasutuses või kohaliku omavalitsuse ametiasutuse hallatavas asutuses võib tööandjana kollektiivlepingu sõlmida asutuse juht, samuti linna- või vallavalitsus. Asutuse juht vastutab kollektiivlepinguga võetud kohustuste vastavuse eest valla- või linnaeelarvele.

[RT I 2001, 102, 670- jõust. 10.01.2002]

§ 4. Kollektiivlepingu rakendusala

(1) Kollektiivleping kehtib neile tööandjatele ja töötajatele, kes kuuluvad kollektiivlepingu sõlminud organisatsioonidesse, kui kollektiivlepingus ei ole ette nähtud teisiti.

[RT I, 12.11.2021, 2- jõust. 22.11.2021]

(2) Kollektiivlepingu tingimused, mis on töötaja jaoks halvemad seaduses või muus õigusaktis ettenähtust, on tühiised, välja arvatud, kui sellise kokkuleppe võimalus on seaduses ette nähtud.

[RT I 2009, 5, 35- jõust. 01.07.2009]

(3) Erinevate kollektiivlepingute sätete vastuolu korral kohaldatakse sätet, mis on töötajale soodsam.

[RT I, 12.11.2021, 2- jõust. 22.11.2021]

(4) [Kehtetu -RT I, 12.11.2021, 2- jõust. 22.11.2021]

(5) [Kehtetu -RT I, 12.11.2021, 2- jõust. 22.11.2021]

§ 4¹. Kollektiivlepingu registreerimine

(1) Sõlmitud kollektiivlepingud registreeritakse kollektiivlepingute andmekogus. Andmekogu peetakse kehtivate kollektiivlepingute säilitamise eesmärgil, kollektiivlepingu pooltele nende kättesaadavaks tegemiseks, statistiliste andmete saamiseks ning käesoleva seaduse § 6 lõike 1 punktides 1 ja 3 määratud tingimuste osas tööandjate ühingu või liidu ja töötajate ühingu või liidu ning tööandjate keskliidu ja töötajate keskliidu vahel sõlmitud ja poolte kokkuleppel laiendatud kollektiivlepingu tingimuste avaldamiseks.

(2) Andmekogu põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(3) Kollektiivlepingute andmekogu põhimääruses sätestatakse:

- 1) volitatud töötaja;
- 2) vastutava ja volitatud töötaja ülesanded;
- 3) kogutavate andmete koosseis ja registrisse kandmise kord;
- 4) andmete juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;
- 5) muud korralduslikud küsimused.

(4) Kollektiivlepingute andmekogus töödeldakse järgmisi andmeid:

- 1) isiku andmed: ees- ja perekonnanimi, isikukood, kontaktandmed, töötajate esindaja vorm;
- 2) tööandja andmed;
- 3) lepingu põhiaandmed.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud andmeid säilitatakse kümme aastat kollektiivlepingu lõppemisest arvates.

(6) Kollektiivlepingute andmekogu vastutav töötaja on Sotsiaalministeerium.

[RT I, 12.06.2018, 3- jõust. 22.06.2018]

§ 4². Kollektiivlepingu tingimuse laiendamine

(1) Kollektiivlepingut võib laiendada poolte kokkuleppel käesoleva seaduse § 6 lõike 1 punktides 1 ja 3 määratud tingimuste osas. Laiendamise ulatus määratakse kindlaks kollektiivlepingus.

(2) Kollektiivlepingu laiendatud tingimus kehtib ka nende tööandjate ja töötajate suhtes, kes ei ole kollektiivlepingu pooled ega isikud, kelle huve pooled kollektiivlepinguga esindavad, ning kes tegutsevad kollektiivlepingus kokkulepitud tegevusalal või tegevusala piires kokkulepitud ametialal.

(3) Kollektiivlepingu tingimuse laiendamise võivad kokku leppida:

1) ametiühingute liit või tegevusala ametiühing, kelle liikmed moodustavad 15 protsenti tegevusala töötajatest või kellel on vähemalt 500 liiget, ja
2) tööandjate ühing või liit, kelle liikmed on tööandjaks vähemalt 40 protsendile vastava tegevusala töötajatele, kellele kohaldatakse kollektiivlepingu laiendatud tingimust.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 2 nimetatud töötajate arvu hindamisel võetakse aluseks kollektiivlepingu tingimuse laiendamise kokkuleppe sõlmimisele eelneva kolme kuu keskmine vastava tegevusala töötajate arv Maksu- ja Tolliameti andmetel ning kollektiivlepingu tingimuse laiendamise kokkuleppe sõlminud poolte tõendid.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 2 nimetatud töötajate arvu hindamisel arvestatakse ka tööandjate ühingusse või liitu mittekuuluvaid tööandjaid, kes avaldavad ühingu või liidule soovi sõlmida kollektiivlepingu tingimuse laiendamise kokkulepe.
[RT I, 12.11.2021, 2- jõust. 22.11.2021]

§ 4³. Informeerimine ja konsulteerimine kollektiivlepingu tingimuse laiendamisel

(1) Läbirääkimiste pooled peavad enne kollektiivlepingu tingimuse laiendamist informeerima laiendamise kavatsusest tööandjaid ning töötajate ühingu ja liite, kelle suhtes soovitakse lepingu tingimust laiendada, ja nendega konsulteerima käesolevas paragrahvis sätestatud korras.

(2) Informeerimise ja konsulteerimise kohustus hõlmab vähemalt:

- 1) laiendatavat tingimust;
- 2) laiendatava tingimuse kohaldamisala;
- 3) laiendatava tingimuse eeldatavat jõustumisaega.

(3) Läbirääkimiste pooled teavitavad avalikkust üleriigilise levikuga meediakanali vahendusel hiljemalt 30 päeva enne kollektiivlepingu tingimuse laiendamisega seotud läbirääkimiste alustamist, avaldades:

- 1) käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teabe;
- 2) konsulteerimisprotsessis osalemise soovist teada andmise tähtpäeva;
- 3) läbirääkimiste poolte kontaktandmed.

(4) Tööandja ning töötajate ühing ja liit, kelle suhtes kavatakse kollektiivlepingu tingimust laiendada, peavad soovist läbirääkimiste pooltega konsulteerida teatama kümne päeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud teabe avaldamisest arvates, kui teates ei ole märgitud pikemat tähtaega.

(5) Läbirääkimiste jooksul on konsulteerimises osaleval tööandjal ning töötajate ühikul ja liidul õigus esitada laiendamise kohta arvamusi ja ettepanekuid ning saada läbirääkimiste pooltelt asjakohaseid selgitusi. Läbirääkimiste pooled peavad põhjendama esitatud arvamuste ja ettepanekutega arvestamata jätmist.

(6) Kollektiivlepingu tingimuse laiendamisega seotud läbirääkimiste lõppemise järel teavitavad läbirääkimiste pooled avalikkust üleriigilise levikuga meediakanali vahendusel, avaldades sõlmitud kokkuleppe läbirääkimistel osalenud töötajate ühingu või liidu ning tööandjate ühingu või liidu veebilehel.

[RT I, 12.11.2021, 2- jõust. 22.11.2021]

§ 4⁴. Kollektiivlepingu laiendatud tingimuse kontroll

(1) Kollektiivlepingu laiendatud tingimus esitatakse valdkonna eest vastutavale ministrile koos dokumentidega, mis tõendavad kollektiivlepingu poolte vastavust käesoleva seaduse § 4²lõigetes 1 ja 3 sätestatud tingimustele ning §-s 4³sätestatud kohustuste täitmist.

(2) Valdkonna eest vastutav minister kontrollib kollektiivlepingu laiendatud tingimuse vastavust käesoleva seaduse nõuetele. Kontrolli kaasatakse nõuandval eesmärgil tööandjate keskliidu ja töötajate keskliidu esindajad.

(3) Valdkonna eest vastutav minister avaldab kollektiivlepingu laiendatud tingimuse Ametlikes Teadaannetes või seaduse nõuetele mittevastavuse korral keeldub selle avaldamisest kümne tööpäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud laiendatud tingimuse esitamisest arvates. Valdkonna eest vastutav minister võib tähtaega pikendada kuni kümne tööpäeva võrra, kui kollektiivlepingu laiendatud tingimuse kontroll vajab täiendavat teavet ja uurimist.

[RT I, 12.11.2021, 2- jõust. 22.11.2021]

§ 4⁵. Laiendatud tingimuse jõustumine

Kollektiivlepingu laiendatud tingimus jõustub kolme kuu möödumisel Ametlikes Teadaannetes avaldamisest, kui kokkuleppes ei ole sätestatud hilisemat kuupäeva.

[RT I, 12.11.2021, 2- jõust. 22.11.2021]